

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave základného a odporúčaného materiálno-technického a priestorového zabezpečenia a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu v základnej umeleckej škole v školskom roku 2019/2020 v SR

V školskom roku 2019/2020 bolo Štátnou školskou inšpekciou (ŠŠI) v **základných umeleckých školách (ZUŠ)** vykonaných **16** tematických inšpekcií (v 6 štátnych, 10 súkromných). Cieľom tematických inšpekcií bolo zistiť stav základného a odporúčaného materiálno-technického a priestorového zabezpečenia v súlade so Základným a odporúčaným materiálno-technickým a priestorovým zabezpečením výchovno-vzdelávacieho procesu v základnej umeleckej škole, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 09. februára 2018 pod číslom 2018/3131:1-10AO pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018 (normatív) a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu. Vyučovací jazyk slovenský malo **14** ZUŠ a slovenský a maďarský jazyk **2** subjekty. Navštevovalo ich spolu **6 596** detí/žiakov (2 775 v hudobnom, 1 690 vo výtvarnom, 1 886 v tanečnom a 245 v literárno-dramatickom odbore) zaradených do 592 skupín. Umeleckú výchovu a vzdelávanie týchto žiakov zabezpečovalo **325** pedagogických zamestnancov (258 interných a 67 externých). Výchovno-vzdelávací proces sa realizoval v 305 učebniach pre teoretické a praktické vyučovanie na hlavných i **44** elokovaných pracoviskách (EP), z ktorých 13 (30 %) nebolo zaradených do Siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky. Zriaďovatelia ¹ škôl boli ŠŠI na túto skutočnosť upozornení.

Základné priestorové podmienky a materiálno-technické zabezpečenie (MTZ) a personálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu pre ZUŠ boli kontrolované na všetkých zriadených pracoviskách vrátane EP a vo všetkých zriadených umeleckých odboroch individuálneho aj kolektívneho vyučovania – hudobnom (HO), výtvarnom (VO), tanečnom (TO) a literárno-dramatickom (LDO). Väčšina škôl mala hlavné pracoviská vo vlastných priestoroch, časť v prenajatých objektoch. EP sa zväčša nachádzali v budovách materských/základných/stredných škôl (niektoré učebne v školách slúžili na výučbu žiakov dvoch odborov, počas týždňa sa v priestoroch striedali), z menšej časti v budovách miest a obcí (kultúrnych/spoločenských/divadelných sálach...).

Priestorové zabezpečenie

Zo 44 kontrolovaných pracovísk v **HO** 93 % spĺňalo požiadavky na priestorové zabezpečenie *teoretického* vyučovania (odborné učebne pre teoretické vyučovanie s vyhradeným priestorom pre spoločné činnosti). Učebné priestory pre *praktické vyučovanie* (odborné učebne pre skupinové a pre individuálne vyučovanie) podľa jednotlivých študijných zameraní a vyučovacích predmetov boli vytvorené na každom pracovisku okrem 1 (2 %). Sporadicky sa v jednej učebni vyučovali aj dva príbuzné predmety. Výchovno-vzdelávací proces na EP sa najčastejšie uskutočňoval v samostatných priestoroch vyhradených pre činnosť ZUŠ, v klasických triedach materských/základných/stredných škôl (s ich štandardným vybavením) alebo v priestoroch miest či obcí. Subjekty ojedinele na základe vlastných priestorových a ekonomických podmienok disponovali i *odporúčanými* priestormi pre teoretické či praktické vyučovanie ako napr. rôzne odborné učebne vrátane nahrávacieho štúdia, koncertné sály s klavírnymi krídlami (využívané boli pre zborový spev, pri organizovaní koncertov pre komorné súbory a pod.)

¹ Mesto Komárno; Mesto Poltár; Mgr. Vladimír Ďatelinka; Mgr. Ida Arbetová – NAJTEBRA – Adia

a skúšobňami pre skupinové vyučovanie. Priestorové vybavenie dopĺňali aj odborné knižnice a sklady.

Požiadavky normatívu spĺňalo celkovo 93 % učebných priestorov teoretického a 98 % praktického vyučovania v HO.

Plnenie požiadaviek na základné priestorové zabezpečenie **VO** bolo kontrolované na 34 pracoviskách. Školy disponovali samostatnými výtvarnými ateliérmi/učebňami s oddelenou časťou pre modelovacie práce, vytvoreným oddeleným priestorom pre pracovisko vybavené počítačmi/multimediálnymi ateliérmi, odbornou knižnicou a skladovými priestormi. Na takmer 21 % pracovísk však absentovali základné učebné priestory nevyhnutné pre vyučovanie realizované formou praktických výtvarných činností. Výchovno-vzdelávací proces na EP bol realizovaný v bežných triedach materských/základných/stredných škôl vyhradených pre činnosť ZUŠ. Priestory na niektorých EP boli využívané univerzálne (trieda/kabinet/dielňa), slúžili pre všetky vzdelávacie aktivity (ateliér, modelovňa, pracovisko s PC, skladový priestor a odborná knižnica). ZUŠ iba ojedinele disponovali nadštandardnými priestorovým vybavením (fotokomora...). Základné školy im pre multimediálne aktivity poskytovali zväčša počítačové učebne.

Základné priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu vo VO zodpovedalo požiadavkám normatívu na 79 % pracovísk.

Vzdelávanie v **LDO** sa realizovalo na 14 pracoviskách. Spoločné činnosti *teoretického i praktického* zamerania umožňovali realizovať učebné priestory na základe špecifik a požiadaviek odboru s priamym vetraním a osvetlením (odborná učebňa pre vyučovanie s vyhradeným priestorom pre spoločné činnosti a učebňa pre praktické vyučovanie jednotlivých predmetov podľa študijných zameraní LDO) na všetkých pracoviskách. Dva subjekty disponovali i odporúčanými učebnými priestormi.

Z kontrolovaných subjektov priestorové požiadavky v LDO stanovené normatívom spĺňalo 100 % pracovísk pre teoretické a 93 % pre praktické vyučovanie.

Vzdelávanie v **TO** sa uskutočňovalo na 33 kontrolovaných pracoviskách. Školy na 9 % pracovísk nemali zriadené priestory spĺňajúce predpísané parametre *praktického* vyučovania. Najčastejšie sa nedostatky týkali nezodpovedajúcej veľkosti učebného priestoru, jeho osvetlenia, nevyhovujúcej výšky stropu, absentovali oddelené šatne pre dievčatá a chlapcov, niekde i priame vetranie, alebo miestnosť na kostýmy a tanečné rekvizity. Vyučovanie tanca sa realizovalo v samostatných vyčlenených priestoroch určených iba pre túto činnosť, ojedinele v divadelnej či koncertnej sále.

V kontrolovaných subjektoch 91 % učebných priestorov praktického vyučovania spĺňalo požiadavky normatívu v TO.

Materiálno-technické zabezpečenie

Zo 44 pracovísk **HO** nespĺňalo normatív materiálno-technického zabezpečenia (MTZ) 46 % pre *teoretické* a 39 % pre *praktické* vyučovanie. Najčastejšie absentovali hudobné nástroje, podlaha sčasti pokrytá kobercom, stoly s notovou osnovou alebo notová osnova ako samostatná pomôcka, obrazový materiál, zvonkohra, veľké zrkadlá, PC/notebook s reproduktormi, či sada strún. Nad rámec základného a odporúčaného vybavenia učebných priestorov v HO disponovala ZUŠ pre hru na elektrickej gitare počítačovým vybavením s pripojením na internet, edukačným softvérom, videoprehrávačom, ozvučovacou a nahrávacou technikou s prehrávacím zariadením a jedna ZUŠ mala k dispozícii didaktické mapy, skener a multifunkčné zariadenie, čím sa zvýšila kvalitatívna úroveň vyučovania.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo pre teoretické 54 % a pre praktické vyučovanie 61 % pracovísk v HO.

Na 34 pracoviskách, v ktorých sa uskutočňovalo vzdelávanie vo **VO**, požiadavky normatívu na MTZ nedodržalo až 65 % z nich (neposkytovali dostatočné podmienky

základného/nevyhnutného vybavenia pre zabezpečenie prípravy žiakov daného odboru vzdelávania). V subjektoch chýbali praktikáble/pódium, prenosné svietidlá, štúdiové svetlá, stôl na odlievacie práce, busta/predloha na kreslenie, podložky na kreslenie/maľovanie pre každého žiaka, PC zostavy so strihovým, grafickým a 3D modelačným softvérom, dataprojektor/televízor a videokamera, farebná tlačiareň, skener, grafický lis, regál na uloženie pomôcok, v skladových priestoroch zásuvky na archivovanie žiackych prác a pod. Niektoré kontrolované subjekty nemali zabezpečené potrebné MTZ modelovne a multimediálneho ateliéru. Len ojedinele školy disponovali nadštandardným vybavením (modelovňa s hrnčiarskym kruhom a keramikou pecou, guľôčkové grafické lisy, tablety pre žiakov i svietiace LED dosky na obkresľovanie).

Požiadavky MTZ stanovené normatívom spĺňalo iba 35 % pracovísk praktického vyučovania vo VO.

V **TO**, ktorý sa vyučoval na 33 pracoviskách, absentovala najčastejšie vhodná tanečná podlaha a gymnastický koberec, chýbali zrkadlá, baletné tyče, cvičebné podložky pre žiakov, klavír, videokamera, rytmicky a melodicky ľahko ovládateľný hudobný nástroj, kostýmové vybavenie žiakov, odborná literatúra, časopisy a pod. Normatívom stanovené MTZ nebolo dodržané na 52 % pracovísk *praktického* vyučovania. Nedostatky rôzneho charakteru sa vyskytli takmer na všetkých kontrolovaných pracoviskách.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo 48 % pracovísk praktického vyučovania v TO.

Edukácia v **LDO** bola realizovaná na 14 pracoviskách, z nich požiadavky normatívu nespĺňalo 21 % pre *teoretické* a 29 % pre *praktické* vyučovanie. Najčastejšie v MTZ absentovali javiskový priestor a praktikáble, súbory bábok, zvonkohry s paličkami, rytmické a melodicky ľahko ovládateľné nástroje, stierateľné tabule s popisovačmi, rekvizity a kostýmy, zvukové a obrazové nosiče s nahrávkami, ojedinele knižnica s odbornou i detskou literatúrou.

Požiadavky normatívu MTZ spĺňalo 79 % pracovísk pre teoretické a 71 % pre praktické vyučovanie v LDO.

Personálne zabezpečenie

Umeleckú výchovu a vzdelávanie na hlavných i EP zabezpečovalo **258** interných a **67** externých pedagogických zamestnancov (PZ). V TO vyučovalo 36 PZ, z nich 21 (59 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky, vo VO 36 PZ, z nich 33 (92 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady, v LDO bol edukačný proces zabezpečený 14 PZ, z nich 13 (93 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady a v HO pracovalo 239 PZ, z nich 205 (86 %) spĺňalo kvalifikačné predpoklady.

V 8 kontrolovaných ZUŠ vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňali zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie v zmysle platných právnych predpisov, nedostatky sa vyskytli v ostatných 8 školách – riaditelia neabsolvovali funkčné/funkčné inovačné vzdelávanie² alebo nevykonali I. atestáciu³ (na tieto skutočnosti boli zriaďovatelia ŠŠI upozornení), 1 zástupkyňa riaditeľa⁴ neabsolvovala funkčné vzdelávanie.

V 6 subjektoch⁵ (38 %) sa zistili tiež nedostatky v zabezpečení odbornosti vyučovania (odbornosť vyučovania zaistená na menej ako 70 %).

² Súkromná ZUŠ (SZUŠ), Školská 11, Slovenský Grob; SZUŠ Kremnická 26, Bratislava; SZUŠ, Miškovecká 20, Košice; SZUŠ, Ružová 1637, Žilina; ZUŠ – Múvészeti Alapiskola, Nám. B. Bartóka 1, Šahy; SZUŠ, Štúrova 276, Bolešov

³ SZUŠ, Hviezdoslavova 21, Martin; SZUŠ Adia, Selec 69; SZUŠ, Štúrova 276, Bolešov

⁴ SZUŠ, Školská 11, Slovenský Grob

⁵ SZUŠ Adia, Selec 69 – 28,38 %; SZUŠ, Omšenie 629 – 45,59 %; ZUŠ, Čsl. Armády 1207, Gbely – 51,60 %; SZUŠ, Miškovecká 20, Košice – 60,51 %; ZUŠ, Budovateľská 786/17, Hanušovce nad Topľou – 61,23 %; SZUŠ, Ružová 1637, Žilina – 63,42 %

Iné zistenia

- Kontrolou personálnych podmienok v 1 ZUŠ⁶ sa zistilo, že škola nemala dostatočný počet pedagogických zamestnancov k počtu žiakov, čím nezabezpečovala výchovu a vzdelávanie v súlade s platnými Rámcovými učebnými plánmi (RUP) ŠVP ZUŠ. Taktiež sa zistilo nezaradenie niektorých predmetov a nedodržanie týždennej časovej dotácie hodín jednotlivých predmetov v učebných plánoch č. 3 a 8 v HO schválených MŠVVaŠ SR pod číslom 2018/3131:1-10AO pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018.
- Kontrolou pedagogickej a ďalšej dokumentácie v 1 ZUŠ⁷ sa zistili viaceré nezrovnalosti v údajoch o počte žiakov. Štatistické údaje uvedené školou vo Výkaze o ZUŠ k 23. 09. 2019 sa nezhodovali so zisteniami v predložených zoznamoch žiakov vzdelávaných formou individuálneho a skupinového vyučovania v HO (menej o 3 žiakov) a TO (menej o 2 žiakov⁸). Nezrovnalosti boli i vo vedení dokumentácie a týkali sa duplicitného uvádzania toho istého žiaka v hudobnej náuke⁹; nepresných informácií o ďalších vzdelávaných žiakoch¹⁰ i evidovania 2 žiakov v hudobnej náuke bez toho, aby boli uvedení aj v rozvrhu hodín individuálneho vyučovania, zborového spevu alebo v iných školou zriadených hudobných telesách.
- V ZUŠ¹¹ kontrolou ŠkVP sa zistilo nevypracovanie UP pre prípravné a základné štúdium vo všetkých študijných zameraniach a zriadených odboroch.

Závery

Kontrolované ZUŠ v zriadených umeleckých odboroch (HO, TO, LDO a VO) zabezpečovali umeleckú výchovu a vzdelávanie pre 6 596 detí/žiakov. V uvedených odboroch vyučovalo 84 % pedagogických zamestnancov spĺňajúcich požadované kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v ZUŠ. Zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie nespĺňali vedúci pedagogickí zamestnanci až v 50 % subjektov.

Požiadavky základného **priestorového** zabezpečenia pre **teoretické** vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch stanovené normatívom v LDO splnili všetky ZUŠ vrátane EP a v HO 93 % pracovísk.

Požiadavky základného **priestorového** zabezpečenia pre **praktické** vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch stanovené normatívom v HO splnilo 98 %, v LDO 93 %, v TO 91 % a vo VO 79 % pracovísk v ZUŠ a ich EP.

Materiálno-technické zabezpečenie pre **teoretické** vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch, ktoré stanovoval normatív splnilo v LDO 79 % a v HO len 55 % ZUŠ a ich EP.

Materiálno-technické zabezpečenie pre **praktické** vyučovanie v jednotlivých umeleckých odboroch, ktoré stanovoval normatív splnilo v LDO 71 %, v HO 61 % ZUŠ, v TO 49 % a vo VO iba 35 %.

V subjektoch poskytujúcich základné umelecké vzdelávanie splňalo 92 % kontrolovaných pracovísk požiadavky základného priestorového (najlepšia situácia sa javí v LDO) a 56 % pracovísk materiálno-technického zabezpečenia (najhorší stav bol zistený vo VO, v TO, vrátane EP).

⁶ SZUŠ, Kremnická 26, Bratislava

⁷ SZUŠ, Miškovecká 20, Košice

⁸ škola podľa predložených zoznamov žiakov vzdelávala 751 žiakov (o 5 menej ako uvádzala vo „Výkaze“)

⁹ v dvoch prípadoch

¹⁰ meno a priezvisko toho istého žiaka bolo v rozvrhoch hodín uvádzané rozdielne

¹¹ ZUŠ, Budovateľská 486/17, Hanušovce nad Topľou

ŠŠI upozornila 11 zriaďovateľov¹² škôl (zo 16 kontrolovaných ZUŠ) na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie patrilo do ich kompetencie, boli požiadaní o zosúladenie súčasného stavu so všeobecne záväznými právnymi a rezortnými predpismi. Zriaďovatelia 2 subjektov zaslali spätnú väzbu o akceptácii upozornení a riešení¹³ zistených nedostatkov, ostatné upozornenia týkajúce sa zistených nedostatkov sú v štádiu riešenia a ich odstránenie bude predmetom následných inšpekcií v nasledujúcom školskom roku.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľmi základné priestorové a materiálno-technické vybavenie výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ a ich EP v súlade s normatívom
- zaistiť výchovno-vzdelávací proces pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v ZUŠ

Zriaďovateľom

- zlepšovať kvalitu poskytovaného vzdelávania v ZUŠ vytváraním podmienok pre riaditeľov škôl zabezpečením základného materiálno-technického a priestorového zabezpečenia vrátane EP v súlade s normatívom
- menovať do funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov spĺňajúcich zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie
- vyvodit' personálne dôsledky u riaditeľov škôl, ktorí neabsolvovali funkčné alebo funkčné inovačné vzdelávanie v zákonom stanovenej lehote
- žiadať MŠVVaŠ SR o zriadenie EP až po dôslednom zhodnotení možnosti priestorového a materiálno-technického zabezpečenia potrebného pre poskytovanie základného umeleckého vzdelania

Ministerstvu školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

- v procese rozhodovania o zaradenie ZUŠ do Siete škôl a školských zariadení SR dôsledne preskúmať/verifikovať ich priestorové a materiálno-technické zabezpečenie podľa platného normatívu
- prehodnotiť aktuálnosť niektorých položiek normatívu (najmä didaktických a technických prostriedkov) s ohľadom na možnosti využitia už modernejších informačno-komunikačných technológií.

¹² PaedDr. JUDr. I. Podstavková, PhD.; prof. B. Lenko, ArtD; P. Marguš, Dis. art.; Mesto Poltár; Mesto Komárno; Mesto Šahy; D. Jašek; Mgr. V. Ďatelinka; D. Markušová, Dis. art.; Mgr. J. Sirotko; I. Arbetová – NAJTEBRA – Adia

¹³ SZUŠ, Hviezdoslavova 21, Martin (riaditeľ k 31.01.2020 odstúpil z pozície riaditeľa školy, následne bol zriaďovateľom poverený na dobu 6 mesiacov riadením školy); SZUŠ, Ružová 1637, Žilina (zriaďovateľ riaditeľa školy odvolal)